

--	--	--	--	--	--	--	--

Sl. No. :

129(G)
(March, 2024)

Time : 3 Hours]

[Maximum Marks : 100

સૂચનાઓ :

- ૧) આ પ્રશ્નપત્રમાં કુલ પાંચ વિભાગ છે.
- ૨) દરેક વિભાગ ૨૦ ગુણનો છે.
- ૩) પ્રત્યેક પ્રશ્નોના જવાબો આપવા ફરજિયાત છે.
- ૪) પ્રશ્નના જમણી બાજુના અંક તેના ગુણ દર્શાવે છે.

सूचनाएँ :

- ૧) इस प्रश्नपत्र में पाँच विभाग हैं।
- ૨) प्रत्येक विभाग के लिए बीस (20) अंक हैं।
- ૩) सभी प्रश्नों के उत्तर लिखना अनिवार्य हैं।
- ૪) दाहिनी ओर प्रश्नों के अंक दिए गए हैं।

Instructions :

- 1) This question paper contains FIVE sections.
- 2) Each section carries Twenty (20) marks.
- 3) All questions are compulsory.
- 4) Marks are indicated at the right side of the question paper.

વિભાગ - A

■ અઘોલિખિતાનામ્ પદ્યાનામ્ અનુવાદં કુરુત (કયોશ્ચિત્ દ્વયો :) :

[8]

નીચે આપેલ પદ્યોનો અનુવાદ કરો (કોઈપણ બે) :

નિમ્નલિખિત પદ્યોં કા અનુવાદ કીજિએ (કોઈં ખીં દો) :

Translate the following verses in English (Any Two) :

- 1) મુદા ધરન્તીં સ્ફટિકાક્ષમાલામ્
સદા હસન્તીં વિમલાબ્જનેત્રામ્ ।
સુસંસ્તુતાં ભાવુક ભક્તગીતૈઃ
છાત્રો નિતાન્તં પ્રણમામિ દેવીમ્ ॥

P.T.O

- 2) उदयति यदि भानुः पश्चिमे दिग्विभागे
प्रचलति यदि मेरुः शीततां याति वह्निः ।
विकसति यदि पद्मं पर्वताग्रे शिलायाम्
न भवति पुनरुक्तं भाषितं सज्जनानाम् ॥
- 3) एकभुक्तं सदारोग्यं द्विभुक्तं बलवर्धनम् ।
त्रिभुक्तं च सदारोगं चतुर्भुक्तं तु मारकम् ॥
हिताहारा मिताहारा अल्पाहाराश्च ये जनाः ।
न तान् वैद्याश्चिकित्सन्ति आत्मनस्ते चिकित्सकाः ॥

- अधोलिखितस्य प्रश्नस्य उत्तरं संस्कृते दीयन्ताम् :
नीचे आपेक्ष प्रश्ननो उत्तर संस्कृतभां लभो :
निम्नलिखित प्रश्नों के उत्तर संस्कृत भाषा में लिखिए :
Answer the following questions in Sanskrit language :

[2]

- 4) मार्गात् न चलेत् इति कस्य व्रतम्?
अथवा / अथवा / OR
'चन्द्रचूडः' नाम कः?

- अधोलिखितानां शब्दानाम् उपरि विवरणात्मिकां टिप्पणीं लिखत :
नीचे आपेक्ष शब्दोपर विवरणात्मक नोध लभो :
निम्नलिखित शब्दों पर विवरणात्मक टिप्पणी लिखिए :
Write an explanatory note on the following words :

[2]

- 5) धातवः
अथवा / अथवा / OR

मेधा

- पद्यस्य पूर्तिं कुरुतः
श्लोक पूर्ण करो :
श्लोक पूर्ण कीजिए :
Complete the verses :

[3]

- 6) दुराचारो हि ।
..... ल्पायुरेव च ॥
अथवा / अथवा / OR

सर्व परवशं ।
..... सुखदुःखयोः ॥

- अधोदत्तानां प्रश्नानां विकल्पेभ्यः उचितं विकल्पं चित्वा उत्तरं लिखत :
नीचे आपेक्षा प्रश्नोना विकल्पोभांशी योग्य विकल्प शोधीने साथी विकल्प लभो :
निम्नलिखित प्रश्नों के विकल्पों में से सही विकल्प खोजकर लिखिए :
Find out the correct option from the given options and write the answer :

- 7) मेधां मे ददातु। [1]
(क) सूर्यः (ख) इन्द्रः
(ग) ब्रह्म (घ) चन्द्रमाः
- 8) आचारः किं हन्ति? [1]
(क) यशः (ख) अलक्षणम्
(ग) आयुः (घ) धनम्
- 9) निःस्पृहाः मुनयः कथं सिद्धिं व्रजन्ति? [1]
(क) शमेन (ख) विक्रमेण
(ग) कामुकेन (घ) युद्धेन
- 10) धान्यं के यच्छन्ति? [1]
(क) तन्तुवायाः (ख) शिक्षकाः
(ग) कृषकाः (घ) भिषजः
- 11) कः गतिं लभते? [1]
(क) प्रियवचनवादी (ख) विमृशितकार्यकरः
(ग) बहुमित्रकरः (घ) धर्मरतः

विभाग - B

- अधोलिखितानां गद्य-खण्डानां अनुवादं कुरुत (कयोश्चित् द्वयोः) : [8]

नीचे आपेक्षा गद्यखण्डोना अनुवाद करो (कोईपक्ष दो) :

निम्नलिखित गद्यखण्डों का अनुवाद कीजिए (कोई दो) :

Translate the following passages (Any Two) :

- 12) तद्भवतां विनोदाय काक-कूर्मादीनां विचित्रां कथां कथयिष्यामि । राजपुत्रैः उक्तम्
- आर्य ! कथयतु । पण्डितः उवाच - शृणुत यूयम् । सम्प्रति मित्रलाभः प्रस्तूयते ।
तत्र इयं प्रथमा कथा ।

कङ्कणस्य तु लोभेन मग्नः पङ्के सुदुस्तरे ।

वृद्ध-व्याघ्रेण सम्प्राप्तः पथिकः सम्मृतो यथा ॥

13) यजमानः - भगवन्, मया एतत् श्रुतं यत् धर्म-अर्थ-काम-मोक्षाः
चतुर्विधाः पुरुषार्थाः सन्ति। तेषु प्रारम्भिकेषु त्रिषु कन्यायाः नेतृत्वं
भवति चतुर्थे च मोक्षनामके पुरुषार्थे वरस्य इति।

पुरोहितः - आम्, एतद् अपि सत्यमस्ति।

यजमानः - केचन कथयन्ति यत् प्रदक्षिणाः सप्त भवन्तीति।

पुरोहितः - विवाहसंस्कारे प्रदक्षिणाः तु चतस्र एव भवन्ति।

14) पाठ्यपुस्तकम्, मार्गदर्शिका, शब्दकोषः, संदर्भग्रन्थः इत्यादीनि बहूनि मे रूपाणि।
पाठ्यपुस्तकरूपे मयि बालानाम् मार्गदर्शिकारूपे मयि परीक्षार्थिनाम्, शब्दकोषरूपे
मयि अनुवादकानाम्, संदर्भग्रन्थरूपे च मयि संशोधनकर्मणि रतानाम् अध्यापकानां
परमा प्रीतिः भवति। यद्यपि एते चत्वारोऽपि जनाः मयि प्रीतिं कुर्वन्ति तथापि
बालानां प्रीतिः मत्कृते मनोहरा अनुभूयते।

■ अधोदत्तस्य प्रश्नस्य संस्कृतभाषायाम् उत्तरं लिखत :

[2]

नीचे आपेक्ष प्रश्ननो जवाब संस्कृतभाषाभां लખो :

निम्नलिखित प्रश्नों के उत्तर संस्कृत भाषा में लिखिए :

Answer the following questions in Sanskrit :

15) दशरथेन कीदृशेन शरेण मुनिकुमारो हिंसितः?

अथवा / अथवा / OR

— महर्षिदयानन्दः पितुः गृहं त्यक्त्वा कुत्र अव्रजत्?

■ विवरणात्मिकां टिप्पणीं लिखत :

[2]

विवरणात्मक टिप्पणी लखो :

विवरणात्मक टिप्पणी लिखिए :

Write an explanatory note :

16) प्रदक्षिणा

अथवा / अथवा / OR

वेदविद्या

- अधोदत्तानां रिक्तस्थानानां पूर्तिं कुरुत :
नीचे आपेक्षी जाव्ही जग्या पूरो :
निम्नलिखित रिक्त स्थानों की पूर्ति कीजिए :
Fill in the blanks for the following :

17) स्वभावतः लुब्धाः सन्ति ।

(देवाः, मनुष्याः)

[11]

18) रावणेन उपाश्रित्य सीता हता ।

(मायाम्, बलम्)

[11]

19) चक्षुरागः आसीत् ।

(कोकिलेषु, मयूरेषु)

[1]

- अधोदत्तानां प्रश्नानां विकल्पेभ्यः उचितं विकल्पं चित्वा उत्तरं लिखत :
नीचे आपेक्ष प्रश्नोना विकल्पोभांथी योग्य विकल्प शोधीने साथो विकल्प लप्पो :
निम्नलिखित प्रश्नों के विकल्पों में से सही विकल्प चुनकर उत्तर लिखिए :
Find out the correct option from the given options and write the answer :

20) दयध्वम् इत्यस्य कः अर्थः?

[11]

(क) दानं कुरुत

(ख) ध्यानं कुरुत

(ग) दयां कुरुत

(घ) दमनं कुरुत

21) विवाहसंस्कारावसरे वधूवरौ कं परितः परिक्रामतः?

[1]

(क) कुम्भम्

(ख) वरम्

(ग) यज्ञाग्निम्

(घ) यज्ञकुण्डम्

22) आश्रमे भ्रान्तिः कुत्र न आसीत् ।

[1]

(क) यज्ञकर्मणि

(ख) शास्त्रेषु

(ग) मनःसु

(घ) व्रतेषु

[1]

23) कुम्भीलकः कः वर्तते?

(क) चेटः

(ख) नायकः

(ग) विदूषकः

(घ) खलनायकः

P.T.

24) आधुनिक काले कीदृशी मुद्रा वर्तते?

- (क) पाषाणमयी
- (ख) सुवर्णमयी
- (ग) कार्गजी
- (घ) काष्ठमयी

विभाग - C

- अधोदत्तं गद्यखण्डं पठित्वा प्रश्नानाम् उत्तराणि संस्कृतभाषायां लिखत :
नीचे आपेक्ष गद्यखण्डने वांछीने संस्कृत प्रश्नोना जवाब संस्कृतभाषायां लखो :
निम्नलिखित गद्यखण्ड को पढ़कर संस्कृत प्रश्नों के उत्तर संस्कृत भाषा में लिखिए :

Read the following passage and answer the Sanskrit questions in Sanskrit language :

25) नृपः उपस्थितेभ्यः राजसभासदेभ्यः पुत्तलिकानां मूल्यं तत्र च कारणं विज्ञापयितुं निवेदितवान्। नृपस्य निवेदनमनुसरन्तः बहवो विचक्षणाः समागत्य पुत्तलिकानां मूल्यभेदं तत्र च कारणं ज्ञातुं प्रयत्नं कृतवन्तः परं कोऽपि तत्र सफलो नाभवत्। ततोऽसौ नृपः तत्कार्यं मन्त्रिणे समर्पितवान्। चतुरः मन्त्री उत्थाय दिनत्रयानन्तरमहम् एतत् विज्ञाय भवते निवेदयिष्यामीति नृपाय सविनयम् अकथयत्।

- (A) नृपः केभ्यः पुत्तलिकानां मूल्यं विज्ञापयितुं निवेदितवान्?
- (B) नृपस्य निवेदनमनुसरन्तः के मूल्यभेदं ज्ञातुं यत्नं कृतवन्तः?
- (C) नृपः तत्कार्यं कस्मै समर्पितवान्?
- (D) मन्त्री नृपाय सविनयम् किम् अकथयत्?

- समीक्षात्मिकां टिप्पणीं लिखत (कयोश्चित् द्वयोः) :

समीक्षात्मक नोट लखो (कोई दो) :

समीक्षात्मक टिप्पणियाँ लिखिए (कोई दो) :

Write critical notes (Any Two) :

26) प्रकृतिनां तत्त्वोभांथी दत्तात्रेयने प्राप्त थयेलो बोध.

प्रकृति के तत्त्वों से दत्तात्रेय को प्राप्त बोध।

The lesson obtained by Dattatreya from the elements of nature.

27) कैकेयीनी निर्दोषता.

कैकेयी की निर्दोषता।

Innocence of Kaikeyi.

28) महर्षि दयानन्दु प्रारंभिक जीवन.

महर्षि दयानन्द का प्रारंभिक जीवन।

Early life of Maharshi Dayananda.

- अधोदत्तस्य वाक्यस्य ससंदर्भ स्पष्टीकरणं कुरुत (कयोश्चित् द्वयोः) :
नीचे आपेक्ष वाक्यने ससंदर्भ सभज्ञवो (कोईपक्ष दो) :
निम्नलिखित वाक्यों को ससंदर्भ स्पष्ट कीजिए (कोई दो) :
Explain the following sentence with reference to the context
(Any Two) :
29) पराभवोऽप्युत्सव एव मानिनाम्।
30) समीक्ष्य कुर्याद् व्यायामम्।
31) परितुष्टा यास्यति।

[6]

- अधोदत्तं वाक्यं कः वदति इति चित्वा लिखत :
नीचे आपेक्ष वाक्य कोण ओले छे ते शोधीने लभो :
निम्नलिखित वाक्य कौन बोलता है यह चुनकर लिखिए :
Who speaks the below given sentence? Find out and write down :
32) (A) जयतु भर्तुदारकः। (प्रतिहारी / कैकेयी)
(B) का सा विशिष्टा क्रिया? (पुरोहितः / यजमानः)
(C) अवेत, मानवाः। (चेटः / विदूषकः)
(D) साधु भगवन् साधु। (गुरुः / शिष्यः)

[4]

विभाग - D

- अधोलिखितम् अनुच्छेदं पठित्वा प्रश्नानाम् उत्तराणि संस्कृतभाषायां लिखत :
नीचे आपेक्ष इकरो वांथीने आपेक्ष प्रश्नोना जवाब संस्कृतभां लभो :
निम्नलिखित अनुच्छेद को पढ़कर दिए गए प्रश्नों के उत्तर संस्कृत भाषा में
लिखिए :
Read the following passage and answer the Sanskrit
questions in Sanskrit language only :
33) सुश्रुतसंहिता अपि आयुर्वेदस्य मूलग्रन्थेषु एकतमः ग्रन्थः वर्तते। ग्रन्थोऽयं पञ्च-
विभागेषु विभक्तः अस्ति। तद्यथा सूत्रस्थानम्, निदानस्थानम्, शारीरस्थानम्,
चिकित्सास्थानम्, कल्पस्थानम्। समेषां योगेन अस्मिन् ग्रन्थे विंशति-उत्तर- एकशतम्
(120) अध्यायाः सन्ति। अत्र शल्यचिकित्सायाः विशदं वर्णनं दृश्यते।

[4]

પ્રશ્ના :

- (A) આયુર્વેદસ્ય મૂલગ્રન્થેષુ એકતમઃ કઃ ગ્રન્થઃ?
- (B) સુશ્રુતસંહિતા કર્તિવિભાગેષુ વિભક્તાસ્તિ?
- (C) સુશ્રુતસંહિતાયાઃ સ્થાન-નામાનિ લિખત ।
- (D) સુશ્રુતસંહિતા-ગ્રન્થે કતિ અધ્યાયાઃ સન્તિ?

■ અઘોદત્તાનાં પ્રશ્નાનામ્ ગુર્જરભાષાયામ્ ઉત્તરાણિ લિખત (કેષાંશ્ચિત ત્રયાણામ્) :

161

નીચે આપેલા પ્રશ્નોના જવાબ ગુજરાતી ભાષામાં લખો (કોઈપણ ત્રણ) :

નિમ્નલિખિત પ્રશ્નોં કે ઉત્તર હિન્દી ભાષા મેં લિખિએ (કિન્हीं तीन) :

Answer the following questions in English (Any Three) :

34) ક્ષમાને સુખનું સાધન માનનાર યુધિષ્ઠિરને દ્રૌપદી શું કહે છે ?

ક્ષમા કો સુખ કા સાધન માનને વાલે યુધિષ્ઠિર કો દ્રૌપદી ક્યા કહતી હૈં ?

What does Draupadi say to Yudhishthira who believes forgiveness to be the means of happiness?

35) ભૂમિથી ભારે અને આકાશથી ઊંચું કોણ છે ?

ભૂમિ સે ભારી ઓર આકાશ સે ઊંચા કૌન હૈં ?

Who is heavier than land and higher than sky?

36) 'દ' વર્ણના માધ્યમથી કયા ગુણોનો ઉપદેશ કરવામાં આવ્યો છે ?

'દ' વર્ણ કે માધ્યમ સે કિન ગુણોં કા ઉપદેશ દિયા ગયા હૈં ?

Instructions of which qualities are given through the medium of 'દ' letter?

37) બધા જ ગુણો કોને અનુસરે છે ?

સારે ગુણ કિસકા અનુસરણ કરતે હૈં ?

What do all the qualities follow?

■ અર્થવિસ્તારં કુરુત :

અર્થવિસ્તાર કરો :

અર્થવિસ્તાર કીજિએ :

Expand the idea :

38) વિદ્યાદાને સદા રક્તાઃ સંસ્કારસેચને તથા ।

શિક્ષયન્તિ સમાજં યે તસ્માત્ રૂપં ત એવ મે ॥

અથવા / અથવા / OR

કૃષકઃ તન્તુવાયશ્ચ શિલ્પી પ્રશિક્ષકસ્તથા ।

વૈદ્યો વૈજ્ઞાનિકઃ સાધુઃ સૈનિક ઇતિ વિશ્રુતાઃ ॥

- अयोदत्तानां रिक्तस्थानानां पूर्तिं कुरुत :
नीचे आपेस जाली जग्या पूरो :
निम्नलिखित रिक्त स्थानों की पूर्ति कीजिए :
Fill in the blanks :

- 39) दिवं यश्चक्रे ----- । (मूर्धानम् / आस्यम्)
40) धन्यानाम् उत्तमं ----- । (दाक्ष्यम् / श्रुतम्)
41) यति शीर्षाणि तति ----- । (वेदनाः / सुखानि)

[1]
[1]
[1]
[4]

- अधोलिखितान् श्लोकांशान् यथा योग्यं योजयत :
नीचे आपेस श्लोकांशोने यथा योग्य जोडो :
निम्नलिखित श्लोकों को यथा योग्य जोड़िए :
Match the following verses :

- 42) यथा काष्ठमयो हस्ती — लक्षाधिका याचकाः।
43) नार्यमणं पुष्यति नो सखायं — भार्या मित्रं गृहे सतः।
44) एकः कर्णमहीपतिः प्रतिदिनं — केवलाघो भवति केवलादी।
45) सार्धः प्रवसने मित्रं — यश्च चर्ममयो मृगः।

विभाग - E

- परिचयात्मिकां टिप्पणीं लिखत (कयोश्चित् द्वयोः) :
परिचयात्मक नोट लखो (कोईपक्ष दो) :
परिचयात्मक टिप्पणियाँ लिखिए (कोई दो) :
Write introductory notes (Any Two) :

[8]

- 46) रामायणम्
47) कुमारसम्भवम्
48) मृच्छकटिकम्

- न्यायं स्पष्टं कुरुत :
न्याय समझवो :
न्याय की व्याख्या स्पष्ट कीजिए।
Explain the maxim :

- 49) नदीसमुद्रन्यायः

अथवा / अथवा / OR

अग्निशिखान्यायः

50) 'માણસની અંદર કુદરતે ગમે તેટલી શક્તિઓ ભરી હોય, પણ તેને બહાર કાઢવાનો કોઈ ઉપક્રમ કરવામાં ન આવે, તો તેનો કોઈ મતલબ રહેતો નથી' - આ બાબત સમજાવવા કયો ન્યાય ઉપયોગી છે ?

[1]

'मानव के अन्दर भी प्रकृति ने कई शक्तियाँ प्रदान की हैं। किन्तु जब तक इन्हें बाहर निकालने के लिए पर्याप्त उपक्रम नहीं किया जाएगा तब तक शक्तियों का कोई अर्थ नहीं रह जाएगा' - यह बात समझाने के लिए कौन-सा न्याय उपयोगी है?

'Man has many talents, but if attempts are not made to draw them out, they serve no purpose' - Which maxim explains this?

(A) कण्टकविद्धन्यायः

(B) रज्जु-सर्पन्यायः

(C) इक्षुरसन्यायः

(D) उषरवृष्टिन्यायः

51) 'જ્યાં કોઈ પાત્રતા જ ન હોય, ત્યાં કોઈ વસ્તુ પહોંચાડવામાં આવે, તો તે વસ્તુ બિન ઉપયોગી બની રહે છે' - કયો ન્યાય આ બાબત નું સૂચન કરે છે ?

[1]

'जहाँ कोई पात्रता ही न हो वहाँ यदि कुछ पहुँचाया जाता है, तो वह बिन उपयोगी बन जाता है।' - कौन-सा न्याय इस तथ्य को सूचित करता है?

'If anything is provided to an undeserving person it remains use-less.' - Which maxim indicates this?

(A) जलमन्थनन्यायः

(B) उषरवृष्टिन्यायः

(C) अव्यापार-व्यापारन्यायः

(D) उपसर्गन्यायः

52) 'वरं वनं व्याघ्रगजेन्द्र सेवितम्।' આ પંક્તિમાં કયો છંદ છે ?

[1]

'वरं वनं व्याघ्रगजेन्द्र सेवितम्।' - इस पंक्ति में कौन-सा छंद है?

'वरं वनं व्याघ्रगजेन्द्र सेवितम्।' - Identify the metre in this line.

(A) शिखरिणी.

(B) शार्दूलविक्रीडीतम्

(C) वसंततिलका

(D) वंशस्थ

53) 'उक्ता तभजा जगौ गः।' - क्या छंद का लक्षण है?

'उक्ता तभजा जगौ गः।' - कौनसे छंद का लक्षण है?

[11]

'उक्ता तभजा जगौ गः।' - It is characteristic of which metre?

(A) वसंततिलका

(B) शिखरिणी

(C) वंशस्थ

(D) आर्या

54) विरोध न होय, तेम छतां पझ जयां विरोध दशवतां पयनो आवे, तो त्यां क्यो अलंकार
अने?

[1]

जहाँ विरोध न होने पर भी विरोध प्रदर्शित करने वाले वचनों का प्रयोग होता है, वहाँ
कौन-सा अलंकार सूचित होता है?

In which figure of speech - where there is no contradiction but
where the words showing contradiction are used?

(A) श्लेषः

(B) विरोधः

(C) व्याजस्तुतिः

(D) अर्थान्तरन्यासः

55) 'यः स्वभावो हि यस्यास्ति स नित्यं दुरतिक्रमः।

श्वा यदि क्रियते राजा तत्किं नाश्नात्युपानहम् ॥' आ श्लोकमां क्यो अलंकार छे?

[1]

'यः स्वभावो हि यस्यास्ति स नित्यं दुरतिक्रमः।

श्वा यदि क्रियते राजा तत्किं नाश्नात्युपानहम् ॥' इस श्लोक में कौन-सा अलंकार है?

'यः स्वभावो हि यस्यास्ति स नित्यं दुरतिक्रमः।

श्वा यदि क्रियते राजा तत्किं नाश्नात्युपानहम् ॥' Identify the figure of speech in this
verse.

(A) व्याजस्तुतिः

(B) विरोधः

(C) अर्थान्तरन्यासः

(D) श्लेषः

56) આચાર્ય સુશ્રુતના પ્રસિદ્ધ ગ્રંથનું નામ જણાવો.

[1]

आचार्य सुश्रुत के प्रसिद्ध ग्रंथ का नाम लिखिए।

Name the famous book written by Acharya Sushrut.

- (A) चरकसंहिता
- (B) सुश्रुतसंहिता
- (C) माधवनिदानम्
- (D) अष्टाङ्गहृदयम्

57) કયા ગ્રંથમાં 'આતુરાલય' ની નોંધ છે ?

[1]

कौनसे ग्रंथ में 'आतुरालय' की नोंध है?

In which book 'आतुरालय's note is given?

- (A) भावप्रकाशः
- (B) चरकसंहिता
- (C) माधवनिदानम्
- (D) सुश्रुतसंहिता

58) વરાહમિહિર કોના ઉપાસક હતાં ?

[1]

वराहमिहिर किसके उपासक थे?

Whose worshipper Varahmihir was?

- (A) विष्णुः
- (B) शिवः
- (C) सूर्यः
- (D) गणेशः

59) જ્યોતિષને શાનું અંગ માનવામાં આવે છે ?

[1]

ज्योतिष को किसका अंग मानते हैं?

Whose part is Astrology (ज्योतिष)?

- (A) पुराण
- (B) वेद
- (C) शास्त्र
- (D) उपनिषद्